

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: BA-5S/188/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1016201759
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Monika Hrašnová
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2024:1016201759.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Moniky Hrašnovej a členiek senátu JUDr. Michaely Machovej, Ph.D. (spravodajkyňa) a JUDr. Ingridy Hudecovej, v právnej veci žalobcu: AROPANE, o. z., so sídlom 067 04 Oľka 132, IČO: 50 253 085, právne zastúpeného: JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, so sídlom Štúrova 20, 040 01 Košice, evidovanou v SAK pod č. 456, IČO: 35 514 892, proti žalovanému: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, so sídlom Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava, IČO: 42 181 810, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 6422/2016-9.2 (14/2016-rozkl.), záznam č. 39045/2016 (4) zo dňa 13.07.2016, takto

rozhodol:

I. Súd rozhodnutie žalovaného ministra životného prostredia Slovenskej republiky č. 6422/2016-9.2 (14/2016-rozkl.), záznam č. 39045/2016 (4) zo dňa 13. júla 2016 a rozhodnutie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, odbor štátnej geologickej správy č. 5019/2016-7.3, záznam č. 32385/2016 zo dňa 08.06.2016 **z r u š u j e** a **v e c v r a c i a** žalovanému na ďalšie konanie.

II. Súd **p r i z n á v a** žalobcovi právo na úplnú náhradu trov konania.

odôvodnenie:

I. Priebeh administratívneho konania

1. Na základe návrhu spoločnosti Alpine Oil and Gas, s.r.o. začal žalovaný dňa 20.04.2016 správne konanie podľa § 23 zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v relevantnom znení (ďalej len „geologický zákon“) vo veci predĺženia doby platnosti a zmeny (zmenšenia) prieskumného územia „Snina - ropa a horľavý zemný plyn“ (ďalej aj ako „prieskumné územie Snina“), ktoré bolo rozhodnutím žalovaného určené už v roku 2006.

2. Dňa 07.06.2016 žalobca, ktorý je v zmysle predložených stanov občianskym združením s cieľom napomáhať ochrane životného prostredia, doručil žalovanému podanie zo dňa 06.06.2016, ktorým sa domáhal postavenia účastníka v konaní vo veci predĺženia doby platnosti a zmeny prieskumného územia Snina s odôvodnením, že v konaní môžu byť dotknuté jeho záujmy a záujmy ochrany prírody a krajiny.

3. Žalovaný rozhodnutím č. 5019/2016-7.3, č. z. 32020/2016 z 07.06.2016, právoplatným dňa 01.07.2016, rozhodol, že mení - zmenšuje rozlohu a predlžuje dobu platnosti prieskumného územia Snina o 5 rokov, a to do 01.08.2021.

4. Žalovaný prvostupňovým rozhodnutím č. 5019/2016-7.3, záznam č. 32385/2016 zo dňa 08.06.2016 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) vylúčil žalobcu ako účastníka konania zo správneho konania vo veci predĺženia doby platnosti a zmeny prieskumného územia Snina podľa § 22 a § 23 geologického zákona. V odôvodnení rozhodnutia prvostupňový orgán konštatoval, že z geologického zákona ani

z iného právneho predpisu nevyplýva, že účastníkom v konaní o predĺžení doby platnosti a zmene prieskumného územia by mal byť aj iný subjekt ako držiteľ prieskumného územia, na návrh ktorého sa má začať konanie a tiež, že v danom konaní sa rozhoduje iba o jeho právach, oprávnených záujmoch a povinnostiach. Prvostupňový orgán zdôraznil, že žalobca navyše nekonkretizoval, aké záujmy ochrany prírody a krajiny mali byť doposiaľ v súvislosti s existenciou tohto prieskumného územia dotknuté, a že žalobca nepoukázal ani na žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by mali odôvodňovať jeho účasť v konaní v danej veci.

5. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca v zákonom stanovenej lehote rozklad zo dňa 28.06.2016, v ktorom uviedol, že prvostupňové rozhodnutie je vecne nesprávne, keďže vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobca zdôraznil, že je organizácia podporujúca ochranu životného prostredia a z tohto dôvodu je alebo by mohol byť ovplyvnený rozhodovacím procesom týkajúcim sa životného prostredia, alebo by mohol byť sa o tento proces zaujímavým. Podľa žalobcu postavenie ako účastníka predmetného správneho konania mu nespochybniteľne vyplýva z čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru z 25.06.1998 o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (vo vzťahu k Slovenskej republike platný od 05.03.2006, publikovaný v oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 43/2006 Z. z., ďalej len „Aarhuský dohovor“), pričom poukázal aj na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ, právne predpisy EÚ aj Slovenskej republiky.

6. Minister životného prostredia Slovenskej republiky rozhodnutím č. 6422/2016-9.2 (14/2016-rozkl.), záznam č. 39045/2016 (4) zo dňa 13.07.2016, právoplatným dňa 02.08.2016 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), zamietol rozklad podaný žalobcom a potvrdil prvostupňové rozhodnutie. Minister zotrval na názore, že účastníkom konania vo veci predĺženia doby platnosti a zmeny prieskumného územia Snina môže byť len držiteľ prieskumného územia v zmysle § 23 ods. 9 prvá veta geologického zákona, a uvedeným konaním nebol žalobca - žiadateľ dotknutý na svojich právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach. Geologický prieskum (ako aj predĺženie doby platnosti prieskumného územia) nie je podľa ministra v zmysle Aarhuského dohovoru činnosťou, ktorá by mohla mať významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie, a preto sa čl. 6 Aarhuského dohovoru, upravujúci účasť verejnosti na konaní v prípade takýchto činností, na toto konanie nevzťahuje. Ďalej uviedol, že ani činnosť definovaná v čl. 6 písm. b) Aarhuského dohovoru nemôže byť akoukoľvek činnosťou, ale musí ísť o činnosť, ktorá súvisí s činnosťami predpokladanými v Prílohe 1 Aarhuského dohovoru a súčasne musí ísť o činnosť, ktorá môže mať významný vplyv na životné prostredie, pričom v danom prípade nie je zrejmé, akým spôsobom má mať toto konanie negatívny vplyv na životné prostredie, žiadateľ ho v rozklade nijako nedefinoval. Podľa ministra odstraňovanie pôdneho krytu a s tým súvisiaci zásah do ekosystému živočíchov a rastlín, či uskutočňovanie hĺbkového vrtu, nepredstavuje taký zásah. Minister uviedol, že súčasná právna úprava posudzovania vplyvov na životné prostredie v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v relevantnom znení (ďalej len „zákon o PVŽP“), ako aj príslušných smerníc, sa nevzťahuje na činnosti vykonávané podľa geologického zákona, keďže tieto nemajú charakter ťažobnej činnosti. Ak by aj bolo možné pripustiť skutočnosť, že realizácia vrtov vyžaduje posudzovanie vplyvov na životné prostredie, nie je možné z toho vyvodiť záver, že takéto posudzovanie sa vzťahuje aj na proces určenia prieskumného územia. Taktiež sa nestotožnil s názorom žiadateľa, že ministerstvu neprislúcha prisvojovať si právomoc rozhodovať o tom, že v konaní, ktoré vedie, nemôžu byť dotknuté záujmy ochrany životného prostredia. Argumentoval, že ministerstvo ako príslušný orgán verejnej správy na konanie v uvedenej veci, je povinné v priebehu celého správneho konania skúmať, ktoré subjekty spĺňajú podmienky pre priznanie postavenia účastníka konania a upresňovať okruh účastníkov konania v súlade s definíciou účastníka konania v § 14 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok, ďalej len „správny poriadok“). Minister dospel k záveru, že prvostupňový orgán postupoval správne a v súlade so zákonom, keď vylúčil žiadateľa - žalobcu z účasti v konaní o predĺžení doby platnosti a zmene prieskumného územia Snina, nakoľko v tomto konaní žiadateľ nepreukázal a nekonkretizoval, aké záujmy ochrany prírody a krajiny majú byť výsledkom rozhodovacej činnosti žalovaného v danej veci dotknuté.

7. V administratívnom spise sa nachádza rozhodnutie žalovaného č. 6110/2018-5.3, č. z. 27386/2018 z 25.05.2018, právoplatné dňa 18.06.2018, ktorým bolo zrušené prieskumné územie Snina, a to na návrh samotného držiteľa prieskumného územia, ktorý zdôvodnil vytrvalým odporom občanov, poslancov niektorých obcí, aktivistov a pod.

II. Správna žaloba

8. Žalobca sa včas podanou žalobou zo dňa 21.09.2016, doručenu Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) dňa 22.09.2016 a doplnením doručeným dňa 29.09.2016, domáhal preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia v spojení s prvostupňovým rozhodnutím, ich zrušenia a vrátenia veci prvostupňovému orgánu na ďalšie konanie. Žalobu dôvodil nesprávnym právnym posúdením veci - § 191 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení účinnom do 30.06.2023 (ďalej aj len „SSP“, v nadväznosti na § 493e SSP v platnom znení), spočívajúcim v tom, že žalobca ako občianske združenie, ktorého cieľom je ochrana životného prostredia, nie je oprávnený zúčastniť sa na rozhodovacom procese o prijímaní rozhodnutia týkajúceho sa určenia prieskumného územia, keďže toto rozhodnutie nie je rozhodnutím v oblasti životného prostredia. Svoju aktívnu legitimitáciu v danej veci odôvodňoval tým, že bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia. Verejný záujem porušený napadnutým rozhodnutím žalovaného spočíval v tom, aby rozhodnutia, ktoré sa týkajú záležitostí životného prostredia, boli prijímané v rozhodovacom procese, v ktorom, s ohľadom na práva každého človeka na život v životnom prostredí, majú občania právo podieľať sa na tomto procese a musia mať prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor).

9. Zároveň žalobca uviedol, že určenie prieskumného územia zahŕňa oprávnenie pre držiteľa prieskumného územia vykonávať geologické práce (ako geofyzikálne a geochemické práce, okrem iného vrtné práce, podzemné práce a zemné práce, výstavbu a prevádzkovanie dočasných merných objektov, zriaďovanie zatlačacích a pozorovacích staníc, skúšobných zariadení, dočasných pracovísk a prístupových ciest k nim), pričom v konkrétnom konaní ide o ložiskový geologický prieskum vyhradených nerastov v etape vyhľadávacieho ložiskového geologického prieskumu. Uvedené geologické práce vykonávané v etape vyhľadávacieho ložiskového geologického prieskumu sú nepochybne prácami, s ktorými sú spojené fyzikálne a iné vplyvy na životné prostredie.

10. Žalobca ďalej zdôraznil, že predmetné konanie je konaním v otázkach životného prostredia (keďže ide o práce, ktoré zasahujú do zložiek životného prostredia), ktorého súčasťou je aj príroda s poukazom na § 9 ods. 1 písm. g) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v relevantnom znení (ďalej len „zákon o ochrane prírody“). Žalobca poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SD EÚ“) vo veci C-531/13, z ktorého vyplýva, že do pôsobnosti smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2011/92/EÚ z 13.12.2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (ďalej len „smernica“, jej prílohy II) patria všetky hĺbkové vrty, teda vrátane vrtovej, ktoré v rámci prieskumného územia môže a mieni realizovať držiteľ prieskumného územia. Napadnuté rozhodnutia odňali žalobcovi jeho právo ako verejnosti zúčastniť sa na rozhodovacom procese, ako aj práva vyplývajúce mu zo smernice, aj čl. 6 a čl. 9 ods. 2 Aarhuského dohovoru.

III. Vyjadrenie žalovaného a žalobcu, ďalší priebeh súdneho konania

11. Žalovaný sa vo svojom písomnom vyjadrení k žalobe zo dňa 05.12.2016 zaoberal správnym konaním pod sp. zn. 5020/2016-7.3 začatým na návrh spoločnosti Alpine Oil and Gas, s.r.o. vo veci predĺženia doby platnosti a zmeny (zmenšenia) prieskumného územia „Medzilaborce – ropa a horľavý zemný plyn“ (ďalej aj ako „prieskumné územie Medzilaborce“), v ktorom došlo k totožnej situácii v predmetnom správnom konaní, a to k vylúčeniu žalobcu ako účastníka konania z daného správneho konania, pričom žalobca aj správne orgány produkovali totožné podania a rozhodnutia týkajúce sa odlišných prieskumných území. Žalovaný uviedol, že podľa § 23 ods. 9 geologického zákona účastníkom konania o určení, zmene alebo zrušení prieskumného územia je ten, kto návrh podal a fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej toto postavenie vyplýva z osobitného predpisu, teda žalobca nie. Zároveň poukázal na to, že predmetným konaním a rozhodnutím sa rieši etapa vyhľadávania geologického prieskumu, v rámci ktorej nie je zrejmé, čo by malo byť predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie, ale až v prípade, keď bude existencia ložiska nerastu preukázaná a overená, bude uskutočnený proces posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona o PVŽP. Žalovaný mal za to, že napadnuté rozhodnutie aj prvostupňové rozhodnutie sú zákonné a správne, preto navrhol žalobu zamietnuť.

12. Žalobca v podaní z 28.12.2016 uviedol, že v petite žaloby došlo k chybe v písaní, keď tam bol ako subjekt vylúčený napadnutým rozhodnutím uvedený iný subjekt - Lesoochrannárske zoskupenie VLK a správne mal byť uvedený žalobca - AROPANE o. z., čo týmto upravil. Žalobca ďalej v replike zo

dňa 16.01.2016, doručenej súdu 19.01.2017, uviedol, že vyjadrenie žalovaného spomína prieskumné územie Medzilaborce, čo môže byť spôsobené tým, že pôvodne boli dve takmer totožné žaloby žalobcu týkajúce sa iných prieskumných území zapísané pod jednou spisovou značkou 5S/188/2016, a až následne bola žaloba týkajúca sa prieskumného územia Medzilaborce vylúčená a označená sp. zn. 6S/356/2016. Žalobca namietal, že žalovaný citoval z rozsudku SD EÚ vo veci C-531/13 časti, ktoré SD EÚ označuje ako nesprávne domnienky a opäť zdôraznil, že z rozsudku vyplýva, že nie je rozhodujúce, či ide o skúšobný vrt alebo ťažobný vrt, ale to, že pokiaľ sú skúšobné vrty hĺbkovými vrtmi, vzťahuje sa na ne bod 2 písm. D prílohy II smernice č. 85/337 (čo rovnako platí podľa novejšej smernice č. 2011/92/EÚ), a je povinnosťou štátu posúdiť takéto hĺbkové vrty vo vzťahu k tomu, či sa splňajú kritéria pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie. Žalobca zdôraznil, že predmetom správneho konania v danom prípade je aj povolenie skúšobných vrtov, ktoré pôsobia vo vzťahu ku všetkým zložkám životného prostredia, a práve preto je žalobca presvedčený, že má právo sa na takomto konaní zúčastniť.

13. Žalovaný sa v duplike zo dňa 21.06.2018 opäť vyjadroval k prieskumnému územiu Medzilaborce; navyše uviedol, že dňa 18.06.2018 nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o zrušení prieskumného územia Medzilaborce, preto podľa žalovaného odpadol dôvod tohto súdneho konania a alternatívne navrhol z tohto dôvodu konanie zastaviť. Následne na výzvu krajského súdu zo dňa 01.06.2020 na vyjadrenie sa k žalobe ohľadom prieskumného územia Snina žalovaný vo vyjadrení zo dňa 07.07.2020 uviedol, že predmetom tohto súdneho konania je podľa neho rozhodnutie týkajúce sa prieskumného územia Medzilaborce, k čomu priložil aj žalobu týkajúcu sa uvedeného prieskumného územia.

14. Na základe § 3 ods. 1, ods. 3 zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov začal od 1. júna 2023 činnosť Správny súd v Bratislave a súčasne výkon súdnictva prešiel z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave na Správny súd v Bratislave vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. júna 2023 daná právomoc správnych súdov. Predmetná vec bola preto zo zákonných dôvodov podľa predchádzajúcej vety dňa 7. júna 2023 náhodným výberom pridelená na prejednanie a rozhodnutie do senátu 5S Správneho súdu v Bratislave (ďalej len „súd“, príp. „správny súd“).

15. Na ďalšiu výzvu správneho súdu uvedenú v uznesení č. k. BA-5S/188/2016-189 z 31.07.2023 na vyjadrenie sa k opätovne zaslanej žalobe z tohto súdneho konania s uvedením, že predmetom konania je napadnuté rozhodnutie týkajúce sa prieskumného územia Snina, žalovaný zaslal k predmetu tohto konania vyjadrenie zo dňa 29.09.2023. Uviedol v ňom, že podľa § 23 ods. 9 geologického zákona účastníkom konania o určení, zmene alebo zrušení prieskumného územia je ten, kto návrh podal a fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej toto postavenie vyplýva z osobitného predpisu. Vyčítal žalobcovi, prečo sa domáhal účasti, a to „len“ v konaní o predĺžení doby platnosti určeného prieskumného územia až v roku 2016, keď hlavné rozhodnutie o určení prieskumného územia bolo vydané už v roku 2006, a až doposiaľ zákonnosť predchádzajúcich rozhodnutí nijako nespochyboval. Žalovaný považoval konanie žalobcu, ktorým sa domáha účasti do konania bez poukázania na konkrétne dotknuté záujmy na ochrane životného prostredia, za účelové. Skutočnosť, že žalobca je občianskym združením založeným na ochranu životného prostredia, ešte samo osebe nezakladá možnosť účasti v akomkoľvek konaní na základe všeobecného poukazu, že určitým konaním dôjde k ohrozeniu životného prostredia. Žalovaný poukázal na to, že predmetným administratívnym konaním a rozhodnutím sa rieši etapa vyhľadávacieho geologického prieskumu, pričom v takomto štádiu nie je zrejmé, čo by malo byť predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie. Až v prípade, keď bude existencia ložiska nerastu preukázaná a overená, bude uskutočnený proces posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona o PVŽP. K rozsudku SD EÚ vo veci C-531/13 z 11.02.2015 žalovaný uviedol, že nejde o skutkovo zhodný prípad, pretože v uvedenej veci ide už o povolenú skúšobnú ťažbu, čo nie je predmetom napadnutého rozhodnutia, pričom postup aj konanie žalovaného je plne v súlade s cieľmi smernice. Ďalej podľa názoru žalovaného sú práva žalobcu zakotvené v Aarhuskom dohovore plne rešpektované v zákone o PVŽP, t. j. v konaní o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ktoré je relevantné až v prípade, ak držiteľ prieskumného povolenia prejaví záujem hospodársky využiť ložisko, ak bude objavené, a v takom následnom konaní (podľa príslušných banských predpisov) bude bezpochyby môcť byť účastníkom konania aj žalobca.

16. Žalovaný vo svojom vyjadrení zo dňa 29.09.2023 ďalej poukázal napríklad aj na novelu zákona o PVŽP, účinnú od 01.01.2017, v zmysle, ktorej bola ustanovená prahová hodnota pre vrty, od ktorej podliehajú zisťovaciemu konaniu (600 m), cieľom ktorej bolo vylúčenie akýchkoľvek pochybnosti

pri transpozícii smernice, ktorá slovné spojenie ťažobné vrty nepozná. Zastal názor, že určovanie prieskumných území nie je s ohľadom na uvedené skutočnosti povolovacím konaním, ktorému by mal predchádzať postup podľa zákona o PVŽP v znení jeho prílohy č. 8. Žalovaný mal za to, že napadnuté rozhodnutie aj prvostupňové rozhodnutie sú zákonné a správne, a preto navrhol žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietnuť.

17. Žalobca nevyužil možnosť vyjadriť sa na výzvu súdu k uvedenému poslednému vyjadreniu žalovaného.

IV. Relevantná právna úprava

18. Podľa prechodného ustanovenia § 493e SSP v znení účinnom od 01.07.2023, „Konania začaté a neskončené do 30. júna 2023 sa dokončia podľa tohto zákona v znení účinnom do 30. júna 2023; ustanovenie § 493f tým nie je dotknuté.“

19. Podľa § 6 ods. 1 SSP, „Správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.“

20. Podľa § 135 ods. 1 SSP, „Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.“

21. Podľa § 178 ods. 3 SSP, „Zainterosovaná verejnosť je oprávnená podať správnu žalobu proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy, ak tvrdí, že tým bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia.“

22. Podľa § 191 ods. 1 písm. c), ods. 3 písm. a) a ods. 4 SSP:

„(1) Správny súd rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ak (c) vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci.

(3) Ak správny súd zrušuje napadnuté rozhodnutie alebo opatrenie žalovaného, v závislosti od okolností môže na návrh žalobcu súčasne a) zrušiť aj rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nižšieho stupňa, ktoré mu predchádzalo.

(4) Ak správny súd zrušuje rozhodnutie alebo opatrenie, podľa okolností môže aj bez návrhu súčasne vysloviť, že vec sa vracia na ďalšie konanie žalovanému, prípadne orgánu verejnej správy podľa odseku 3. Ak správny súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, lehoty na vydanie rozhodnutia alebo opatrenia v ďalšom konaní začne orgánu verejnej správy plynúť až po doručení všetkých administratívnych spisov pripojených k prejednávanej veci.“

23. Podľa čl. 44 Ústavy Slovenskej republiky:

„(1) Každý má právo na priaznivé životné prostredie.

(2) Každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo.

(3) Nikto nesmie nad mieru ustanovenú zákonom ohrozovať ani poškodzovať životné prostredie, prírodné zdroje a kultúrne pamiatky.

(4) Štát dbá o šetrné využívanie prírodných zdrojov, o ochranu poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy, o ekologickú rovnováhu a o účinnú starostlivosť o životné prostredie a zabezpečuje ochranu určeným druhom voľne rastúcich rastlín a voľne žijúcich živočíchov.

(5) Poľnohospodárska pôda a lesná pôda ako neobnoviteľné prírodné zdroje požívajú osobitnú ochranu zo strany štátu a spoločnosti.

(6) Podrobnosti o právach a povinnostiach podľa odsekov 1 až 5 ustanoví zákon.“

24. Podľa čl. 45 Ústavy SR, „Každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu.“

25. Podľa § 2 ods. 4 geologického zákona (účinného od 01.07.2016 do 31.01.2017), „Za geologické práce, ak súvisia s prácami uvedenými v odsekoch 2, 3 a 5, sa podľa tohto zákona považujú tieto práce: a) geofyzikálne práce a geochemické práce,

b) technologické práce, laboratórne práce, terénne meračské práce a technické práce, najmä vrtné práce, podzemné práce a zemné práce, výstavba a prevádzkovanie dočasných merných objektov, zatláčacích a pozorovacích staníc, skúšobných zariadení, zriaďovanie dočasných pracovísk a prístupových ciest k nim.“

26. Podľa § 3 písm. i) geologického zákona, „Na účely tohto zákona ložiskový geologický prieskum je prieskum, ktorým sa skúmajú ložiská nerastov, zisťujú a overujú ich zásoby a spracúvajú geologické podklady na ich využívanie a ochranu, zisťujú a overujú sa geologické podmienky na zriaďovanie a prevádzku podzemných zásobníkov plynov a kvapalín v prírodných horninových štruktúrach a podzemných priestoroch, zisťujú a overujú sa geologické podmienky na sprístupňovanie jaskýň, zaistenie stability podzemných priestorov, zabezpečovanie a likvidáciu starých banských diel4) a na zriaďovanie a prevádzku prírodných horninových štruktúr a podzemných priestorov na účely trvalého ukladania oxidu uhličitého do geologického prostredia (ďalej len „ukladanie“) podľa osobitného predpisu.“

27. Podľa § 23 ods. 9 geologického zákona, „Účastníkom konania o určení, zmene alebo zrušení prieskumného územia je ten, kto návrh podal a fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej toto postavenie vyplýva z osobitného predpisu (v poznámke 26a - § 24 až 27 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Účastníkom konania o určení, zmene alebo zrušení prieskumného územia na výskyt rádioaktívnych nerastov je aj dotknutá obec a dotknutý samosprávny kraj.“

28. Podľa § 14 správneho poriadku (účinného od 01.07.2016 do 30.06.2017):

„(1) Účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté; účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak.

(2) Účastníkom konania je aj ten, komu osobitný zákon také postavenie priznáva.“

29. Podľa § 9 ods. 1 písm. g) zákona o ochrane prírody a krajiny (účinný od 01.07.2016 do 31.10.2017), „Orgán ochrany prírody je dotknutým orgánom v konaniach podľa osobitných predpisov vo veciach ochrany prírody a krajiny, najmä ak ide o vydanie rozhodnutia o určení, zmene – zväčšení plochy a predĺžení doby platnosti prieskumného územia.“

30. Podľa čl. 1 bod 2 písm. a) a e) smernice:

„Na účely tejto smernice sa uplatňujú nasledujúce definície:

a) „projekt“ znamená:

- realizáciu stavieb alebo iných zariadení alebo plánov,

- iné zásahy do prírodného prostredia a krajiny, vrátane ťažby nerastných surovín;

e) „dotknutá verejnosť“ znamená verejnosť, ktorá je dotknutá alebo pravdepodobne dotknutá, alebo má záujem na postupoch environmentálneho rozhodovania uvedeného v článku 2 ods. 2; na účely tejto definície sa predpokladá, že mimovládne organizácie, podporujúce ochranu životného prostredia a spĺňajúce požiadavky vnútroštátneho práva, majú záujem.“

31. Podľa čl. 2 bod 1 smernice: „Členské štáty prijímú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili, že pred udelením povolenia sa pre všetky projekty, ktoré pravdepodobne budú mať významný vplyv na životné prostredie okrem iného z dôvodu ich charakteru, veľkosti alebo umiestnenia, bude vyžadovať povolenie a budú posúdené z hľadiska ich vplyvov. Tieto projekty sú definované v článku 4.“

32. Podľa § 2 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v relevantnom znení: „Životným prostredím je všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie organizmov včítane človeka a je predpokladom ich ďalšieho vývoja. Jeho zložkami sú najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy.“

33. Podľa čl. 1 Aarhuského dohovoru, „Každá Strana zaručí práva na prístup k informáciám, účasť verejnosti na rozhodovacom procese a prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia v súlade s ustanoveniami tohto dohovoru s cieľom prispieť k ochrane práva každého človeka, príslušníka tejto i budúcich generácií, žiť v životnom prostredí, ktoré je primerané pre zachovanie jeho zdravia a dosiahnutie blahobytu.“

34. Podľa čl. 2 bod 5. Aarhuského dohovoru, „Na účely tohto dohovoru zainteresovaná verejnosť znamená verejnosť, ktorá je alebo by mohla byť ovplyvnená rozhodovacím procesom týkajúcim sa životného prostredia alebo sa o tento proces zaujíma; pre potreby tejto definície sa mimovládne organizácie podporujúce ochranu životného prostredia a spĺňajúce všetky požiadavky vnútroštátneho práva považujú za zaujímavé sa o rozhodovací proces.“

35. Podľa čl. 9 body 2. a 3. Aarhuského dohovoru:

„2. Každá Strana v rámci svojho vnútroštátneho práva zabezpečí, aby členovia zainteresovanej verejnosti

a) majúci dostatočný záujem alebo, alternatívne,

b) ak pretrvávajú porušovanie ich práva v prípadoch, kde to právne predpisy Strany upravujúce správne konanie požadujú ako predbežnú podmienku,

mali prístup k procesu preskúmania pred súdom a/alebo iným nezávislým a nestranným orgánom ustanoveným na základe zákona na účely napadnúť vecnú a procesnú zákonnosť akéhokoľvek rozhodnutia, úkonu alebo opomenutia podliehajúceho článku 6 a v prípadoch ustanovených vnútroštátnym právom a bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 3, iným relevantným ustanoveniam tohto dohovoru.

O tom, čo predstavuje dostatočný záujem a porušovanie práva, bude rozhodnuté v súlade s požiadavkami vnútroštátneho práva a v súlade s cieľom dať zainteresovanej verejnosti široký prístup k spravodlivosti v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru. Na tento účel sa záujem akejkoľvek mimovládnej organizácie, ktorá spĺňa požiadavky uvedené v článku 2 ods. 5, považuje za dostatočný na účely písmena a). Tieto organizácie budú považované za také, ktorých práva môžu byť porušené na účely písmena b).

Ustanovenia odseku 2 nevyklúčujú možnosť predbežného preskúmania správnym orgánom a nie je nimi dotknutá požiadavka uplatnenia správneho preskúmania pred súdnym preskúmaním, ak takáto požiadavka vyplýva z vnútroštátneho práva.

3. Navyše bez toho, aby boli dotknuté procesy preskúmania uvedené v odsekoch 1 a 2, každá Strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej vnútroštátnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia.“

V. Právne posúdenie veci správnym súdom

36. Správny súd ako súd príslušný na konanie, po vyhodnotení, že správna žaloba bola podaná včas (§ 181 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 178 ods. 3, § 49 ods. 1 SSP), po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu a administratívneho spisu, preskúmal v medziach žalobného návrhu a podstatných žalobných bodov (§ 134 SSP) napadnuté rozhodnutie, ako aj postup predchádzajúci jeho vydaniu, vychádzajúc zo stavu existujúceho v čase právoplatnosti rozhodnutia (§ 135 ods. 1 SSP) a zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy (§ 119 SSP), za splnenia procesných podmienok (§ 107 ods. 1 písm. a/ SSP) vec prejednal na pojednávaní dňa 14.03.2024 v neprítomnosti žalobcu, ktorý sa ospravedlnil (§ 114 SSP) a po preskúmaní veci dospel k záveru, že žaloba je dôvodná.

37. Žalovaný na pojednávaní uviedol, že sa v plnom rozsahu pridrižiava svojho písomného vyjadrenia zo dňa 29.09.2023, z ktorého zopakoval základné body argumentácie. Na záver dodal, že napadnuté rozhodnutie považuje za zákonné a navrhol správnu žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

38. Spornou otázkou v preskúmvanej veci bolo posúdenie účasti žalobcu ako občianskeho združenia založeného na ochranu životného prostredia v správnom konaní vo veci predĺženia doby platnosti a zmeny prieskumného územia Snina. Posúdenie účasti žalobcu v preskúmvanom administratívnom konaní v sebe zahŕňa dva prístupy výkladu, a to, či túto otázku účasti je potrebné vykladať zužujúco, len podľa geologického zákona, alebo širšie, aj v zmysle Aarhuského dohovoru, teda podľa medzinárodno-právnych dokumentov či právnych aktov Európskej únie.

39. Správny súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti zistil, že v inom obdobnom konaní, týkajúcom sa rovnakej spornej otázky (účasti občianskeho združenia založeného na ochranu životného prostredia v správnom konaní vo veci predĺženia doby platnosti a zmeny prieskumného územia) vedenom na Krajskom súde v Bratislave (ďalej aj ako „krajský súd“) pod sp. zn. 6S/211/2016 a

na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky (ďalej aj len „NSS SR“ alebo „najvyšší správny súd“) pod sp. zn. 1Sžk/20/2020 bolo vo veci rozhodnuté tak, že krajský súd rozsudkom so sp. zn. 6S/211/2016 zo dňa 21.11.2019 zrušil napadnuté rozhodnutia (totožného) žalovaného o vylúčení žalobcu zo správneho konania vo veci predĺženia doby platnosti a zmene prieskumného územia a vec vrátil prvostupňovému orgánu verejnej správy na ďalšie konanie z dôvodu, že konanie o určenie prieskumného územia, vrátane konania o predĺženie doby platnosti prieskumného územia, je konaním s veľkým potenciálom zásahov do životného prostredia, a ako také musí byť verejnosti prístupné v akomkoľvek štádiu. Zároveň v danej veci rozhodoval najvyšší správny súd, ktorý rozsudkom so sp. zn. 1Sžk/20/2020 zo dňa 16.02.2022 (ďalej len „rozsudok NSS SR sp. zn. 1Sžk/20/2020“) zamietol kasačnú sťažnosť, a teda fakticky potvrdil rozsudok krajského súdu sp. zn. 6S/211/2016. V obdobných veciach v otázke účasti v správnych konaniach ohľadom predĺženia či zmeny prieskumného územia rozhodoval krajský súd vo väčšine prípadov rovnako, a to v rozsudkoch pod sp. zn. 6S/268/2020 z 09.02.2023, sp. zn. 6S/180/2018 z 20.10.2022, sp. zn. 6S/131/2020 z 20.01.2022, sp. zn. 6S/6/2021 z 24.06.2021, sp. zn. 6S/308/2016 z 19.05.2022, sp. zn. 6S/20/2020 z 23.06.2022, sp. zn. 6S/180/2018 z 20.10.2022, sp. zn. BA-6S/298/2016 z 18.05.2023, sp. zn. 6S/268/2020 z 09.02.2023 a pod., ako aj Správny súd v Bratislave v rozsudku so sp. zn. BA-1S/1/2019 z 23.01.2024 čo do otázky účasti. Správny súd sa stotožňuje so závermi v uvedených rozsudkoch, ktoré nižšie uvedie/ zopakuje, pričom správny súd nenašiel relevantný dôvod na odklonenie sa od týchto záverov súdov.

40. S Aarhuským dohovorom z 25.06.1998 (o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia) vyslovila Národná rada Slovenskej republiky súhlas svojím uznesením č. 1840 z 23.09.2005 a rozhodla, že Aarhuský dohovor je medzinárodná zmluva podľa článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá má prednosť pred zákonmi. Prezident Slovenskej republiky podpísal listinu o prístupe k Aarhuskému dohovoru 31.10.2005. Vo vzťahu k Slovenskej republike Aarhuský dohovor nadobudol platnosť a účinnosť 05.03.2006 podľa článku 20 ods. 3 Aarhuskeho dohovoru (z rozsudku NSS SR sp. zn. 1Sžk/20/2020). Aarhuský dohovor, ako medzinárodná zmluva vyhlásená ústavným spôsobom, ktorým je Slovenská republika viazaná, v čl. 1 stanovil, že každá strana zaručí práva na prístup k informáciám, účasť verejnosti na rozhodovacom procese a prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia v súlade s ustanoveniami tohto dohovoru s cieľom prispieť k ochrane práva každého človeka, príslušníka tejto i budúcich generácií, žiť v životnom prostredí, ktoré je primerané pre zachovanie jeho zdravia a dosiahnutie blahobytu. V čl. 2 ods. 5 je zadefinované, že zainteresovaná verejnosť znamená verejnosť, ktorá je alebo by mohla byť ovplyvnená rozhodovacím procesom týkajúcim sa životného prostredia alebo sa o tento proces zaujíma; pričom pre potreby tejto definície sa mimovládne organizácie podporujúce ochranu životného prostredia a spĺňajúce všetky požiadavky vnútroštátneho práva považujú za zaujímavé sa o rozhodovací proces. V čl. 9 body 2. a 3. Aarhuského dohovoru je stanovená povinnosť pre strany dohovoru, aby v rámci svojho vnútroštátneho práva zabezpečili, aby členovia zainteresovanej verejnosti mali prístup k procesu preskúmania pred súdom alebo iným nezávislým a nestranným orgánom ustanoveným na základe zákona na účely napadnúť vecnú a procesnú zákonnosť akéhokoľvek rozhodnutia, úkonu alebo opomenutia podliehajúceho článku 6, alebo ak sú splnené podmienky uvedené v jej vnútroštátnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia. Je nepochybné, že cieľom ustanovení Aarhuského dohovoru, hoci sú formulované všeobecne, je umožniť zabezpečiť účinnú ochranu životného prostredia. Preto vzhľadom na uvedené, aj v zmysle súdnych rozhodnutí uvedených v bode 39. vyššie, ak je pripustená možnosť, že konanie vo veci predĺženia doby platnosti prieskumného územia môže mať dopad na životné prostredie, nemôže byť žalobca z takého konania vylúčený.

41. Súd má za preukázané, že žalobca má právnu formu občianskeho združenia, vychádzajúc z registra mimovládnych neziskových organizácií, vedeného Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky. Zo stanov žalobcu, predložených súdu spolu so žalobou, vyplýva, že žalobca je dobrovoľným združením občanov, poslaním ktorého je dosahovať svoje ciele v oblasti ochrany životného prostredia. Je tak zrejmé, že v prípade žalobcu ide o zástupcu verejnosti, ktorý má záujem na ochrane životného prostredia. Žalobca tak spĺňa definíciu zainteresovanej verejnosti podľa čl. 2 ods. 4 a 5 Aarhuského dohovoru, keďže pre potreby tejto definície sa mimovládne organizácie podporujúce ochranu životného prostredia a spĺňajúce požiadavky vnútroštátneho práva považujú za zaujímavé sa o rozhodovací proces týkajúci sa životného prostredia. Tento záujem nie je preto potrebné vo vzťahu k žalobcovi nijako viac skúmať

a preukazovať. Orgány verejnej správy sú preto podľa čl. 6 ods. 1 písm. b) Aarhuského dohovoru povinné umožniť zainteresovanej verejnosti uplatniť ustanovenia čl. 6 dohovoru aj na konanie o zmene prieskumného územia napriek tomu, že realizácia ložiskového geologického prieskumu a v rámci neho vykonávané činnosti nie sú uvedené v Prílohe I dohovoru (zoznam aktivít, na ktoré sa uplatní čl. 6 ods. 1 písm. a/ dohovoru). Podľa názoru súdu, žalobca mal byť účastníkom administratívneho konania vo veci predĺženia doby platnosti a zmeny prieskumného územia Snina. V prípade, ak by mala byť zainteresovaná verejnosť účastná administratívneho konania o zmene prieskumného územia podľa geologického zákona len v prípadoch, keď má daná činnosť podliehať zisťovaciemu konaniu alebo posudzovaniu vplyvov na životné prostredie, išlo by o značne zužujúci prístup verejnosti k právam garantovaným podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru (z rozsudku so sp. zn. BA-1S/1/2019 z 23.01.2024).

42. Aj Súdny dvor Európskej únie (v rozsudku č. C-240/09 zo dňa 08. marca 2011) vyslovil, že čl. 9 bod 3 Aarhuského dohovoru, schváleného v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2005/370/ES zo 17. februára 2005, nemá priamy účinok v práve Únie. Vnútroštátnemu súdu však prináleží, aby poskytol taký výklad procesného práva týkajúceho sa podmienok, ktoré je potrebné splniť na podanie správneho opravného prostriedku alebo žaloby, ktorý bude v čo najväčšej možnej miere v súlade tak s cieľmi článku 9 ods. 3 tohto dohovoru, ako aj s cieľom účinnej súdnej ochrany práv poskytovaných právom Únie, aby mohla organizácia na ochranu životného prostredia napadnúť na súde rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Únie v oblasti životného prostredia (z rozsudku krajského súdu sp. zn. 6S/211/2016).

43. Pokiaľ hovoríme o životnom prostredí, potom máme na mysli všetko, čo nás na Zemi obklopuje a najmä po stránke biologickej stability ovplyvňuje prirodzené podmienky života človeka spolu s existenciou rozmanitých druhov organizmov. Je nepochybné, že predovšetkým pod pojmom životné prostredie je nutné mať na pamäti jeho zložkovú definíciu (§ 2 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v relevantnom znení), tzn. že zložkami životného prostredia sú najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy. Samotný citovaný zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí bol zákonodarcom prijatý pri zdôraznení práva na priaznivé životné prostredie ako jedného zo základných práv človeka. Avšak, ak hovoríme o životnom prostredí, nehovoríme o podmienkach, ktoré robia život jednotlivca alebo spoločnosti znesiteľnejším, lepším alebo technicky komfortnejším, ale hovoríme o neopakovateľnom a nenahraditeľnom stave, bez ktorého by život jednotlivca nebol možný takmer alebo vôbec (z rozsudku krajského súdu sp. zn. 6S/211/2016 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej len „najvyšší súd“, sp. zn. 5Sžp/41/2009).

44. Za tohto stavu by potom v prejednávanej veci bolo v rozpore s ústavným imperatívom „každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie“ (článok 44 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) brániť uvedenému združeniu v jeho výslovne prejavenej snahe, aby naplňovalo svoj cieľ prostredníctvom legálne dostupných mechanizmov vnútroštátnej právnej ochrany, medzi ktoré nepochybne patrí aj súdny prieskum rozhodnutí správnych orgánov týkajúcich sa životného prostredia, či účasť v správnom konaní. Rovnako podľa čl. 45 Ústavy Slovenskej republiky má každý právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu (z rozsudku krajského súdu sp. zn. 6S/211/2016).

45. Námitku žalovaného, že v štádiu určenia prieskumného územia v etape vyhľadávacieho ložiskového geologického prieskumu nie je zrejme, čo by malo byť predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie, pričom proces posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona o PVŽP bude uskutočnený až v prípade, keď bude existencia ložiska nerastu preukázaná a overená, a žalobcovi bude až vtedy svedčať účasť v správnom konaní, správny súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Z citovaných ustanovení zákona o životnom prostredí, geologického zákona a zákona o ochrane prírody a krajiny, nepochybne vyplýva, že určenie prieskumného územia zahŕňa oprávnenie pre držiteľa prieskumného územia vykonávať geologické práce; v konkrétnom konaní ide o geologické práce - ložiskový geologický prieskum vyhradených nerastov v etape vyhľadávacieho ložiskového geologického prieskumu. Geologickými prácami podľa § 2 ods. 4 geologického zákona sú jeho geofyzikálne a geochemické práce, ako aj okrem iného vrtné práce, podzemné práce a zemné práce, výstavba a prevádzkovanie dočasných merných objektov, zriaďovanie zatlačacích a pozorovacích staníc, skúšobných zariadení, dočasných pracovísk a prístupových ciest k nim. Podľa § 4 ods. 1 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 51/2008 Z. z., ktorou sa vykonáva

geologický zákon, v relevantnom znení, sa ložiskovým geologickým prieskumom, okrem iného, skúmajú geologické pomery ložiska a jeho tektonická stavba, sleduje sa rozmiestnenie jednotlivých nerastov podľa kvality, skúmajú sa banskotechnické podmienky, rieši sa možnosť ukladania odvalov, výsypiek a odkalísk spolu s predpokladanými vplyvmi na životné prostredie, zisťuje sa výskyt a akumulácia podzemných vôd, ktoré môžu ovplyvniť spôsob dobývania ložiska. Súd preto prisvedčil žalobcovi v tom, že uvedené príkladmo vymenované geologické práce vykonávané v etape vyhľadávacieho ložiskového geologického prieskumu sú nepochybne prácami, s ktorými sú spojené fyzikálne a iné vplyvy na životné prostredie. V etape vyhľadávania vrtných a podzemných prác zriaďovania pracovísk prístupových ciest k nim, ide predovšetkým o priamy zásah do tých zložiek životného prostredia, ktorými sú pôda, pôdny kryt, vrátane flóry a fauny, ktorá je súčasťou toho pôdneho krytu. Uvedené činnosti zároveň pri ich vykonávaní môžu nepochybne pôsobiť rušivo na životné prostredie a ekosystém. Na základe vyššie uvedených dopadov vykonávania ložiskového geologického prieskumu na životné prostredie, ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie, je podľa názoru súdu konanie o predĺžení a zmene prieskumného územia podľa geologického zákona konaním, resp. rozhodovacím procesom týkajúcim sa životného prostredia, ktorý môže mať vplyv na predmet záujmu zainteresovanej verejnosti.

46. Čo sa týka záveru žalovaného v napadnutom rozhodnutí, že podľa § 23 ods. 9 geologického zákona účastníkom konania o určení, zmene alebo zrušení prieskumného územia je ten, kto návrh podal a fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej toto postavenie vyplýva z osobitného predpisu, teda nie žalobca, správny súd uvádza, že aj keď geologický zákon výslovne neurčuje účasť občianskeho združenia ako je žalobca v danom konaní, súd v tomto prípade opätovne poukazuje na rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, najvyššieho správneho súdu či medzinárodno-právne dokumenty, právne akty Európskej únie. Procesné predpisy o účastníctve je, vzhľadom na uvedené právne pramene a judikatúru, nutné v prejednávanej veci vykladať s prihliadnutím na dosiahnutie cieľa sledovaného právom na priaznivé životné prostredie. Je nepochybné, že vzhľadom aj na niektoré ďalšie medzinárodno-právne dokumenty (Dohovor o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúce štátne hranice z 25. februára 1991 - oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 162/2000 Z. z.) ako aj na niektoré právne akty Európskej únie (najmä Smernica Rady z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov niektorých verejných alebo súkromných projektov na životné prostredie /č. 85/357/EHS/) sa pri procesoch posudzovania vplyvov, napr. zámerov stavieb (činností) na životné prostredie verejnosťou, realizuje základné právo na informácie o životnom prostredí, a preto je nutné zobrať do úvahy aj to, že zmyslom tohto základného práva jednotlivca je znášať spoluzodpovednosť za zachovanie priaznivého stupňa životného prostredia a tiež sa spolupodieľať na kontrole krokov, ktoré tento stav životného prostredia, nielen v súčasnosti, ale aj v budúcnosti, môžu reálne ovplyvniť. Procesné predpisy o účastníctve je teda nutné v prejednávanej veci vykladať s prihliadnutím na dosiahnutie cieľa sledovaného právom na priaznivé životné prostredie.

47. Článok 9 Aarhuského dohovoru (najmä ods. 2 a 3) neobsahuje jednoznačne koncipované základné právo ani slobodu, ktoré by bolo orgánmi verejnej moci priamo aplikovateľné v zmysle medzinárodnoprávnej teórie „self-executing“. Avšak hore analyzované medzinárodnoprávne záväzky Slovenskej republiky, týkajúce sa ústavou akceptovaného zabezpečenia práva verejnosti na životné prostredie, majú v konečnom dôsledku ten dopad, že narúšajú klasickú koncepciu aktívnej legitimácie jednotlivcov v konaní pred správnymi orgánmi tým, že priznávajú postavenie účastníka konania aj verejnosti, resp. v niektorých prípadoch iba verejnosti zainteresovanej na ochrane životného prostredia. Vzhľadom na hore uvedené závery je potom celkom logické konštatovanie, že Slovenská republika okrem iného prevzala na seba medzinárodný záväzok zabezpečiť v zmysle čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru prístup verejnosti k správnym a súdnym konaniam, a pokiaľ zákonodarná alebo výkonná moc nevykonala príslušné normotvorné (všeobecne záväzné) kroky k vytvoreniu vhodných podmienok na implementáciu tohto subjektívneho práva jednotlivca v slovenskom právnom poriadku, potom súdna moc na základe ústavného kritéria prednosti komunitárneho práva (čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), zásady lojálnej spolupráce (čl. 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii) a rešpektovania princípu právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) musí v prípade jednotlivca dovoľávajúceho sa v konkrétne prejednávanej veci práva na prístup verejnosti k správnym a súdnym konaniam, toto právo mu v individuálnej veci priznať (z rozsudku krajského súdu sp. zn. 6S/211/2016).

48. Žalovaný ďalej vyčítal žalobcovi, prečo sa žalobca domáhal účasti v konaní o predĺžení doby platnosti určeného prieskumného územia až v roku 2016, keď hlavné rozhodnutie o určení prieskumného územia bolo vydané už v roku 2006, a žalobca až doteraz zákonnosť predchádzajúcich rozhodnutí

nijakým spôsobom nespochyboval. K uvedenému správny súd uvádza, že konanie o predĺženie doby platnosti prieskumného územia je samostatným konaním napriek tomu, že samozrejme skutkovo súvisí s pôvodným konaním o určenie prieskumného územia. Skutočnosť, že žalobca nebol aktívny v pôvodnom konaní o určení prieskumného územia ho nijakým spôsobom nediskvalifikuje z účasti na konaní o predĺžení doby platnosti určeného prieskumného územia.

49. Žalovaný ďalej považoval konanie žalobcu, ktorým sa domáhal účasti do konania bez poukázania na konkrétne dotknuté záujmy na ochrane životného prostredia, za účelové. Podľa neho skutočnosť, že žalobca je občianskym združením založeným na ochranu životného prostredia, ešte samo osebe nezakladá možnosť účasti v akomkoľvek konaní na základe všeobecného poukazu, že určitým konaním dôjde k ohrozeniu životného prostredia. Správny súd dáva do pozornosti, že zmyslom a cieľom aktívnej legitimácie zainteresovanej verejnosti na podaní správnej žaloby/ účasti v správnom konaní je ochrana verejného záujmu pri rozhodovaní vo veciach životného prostredia, a nie dosiahnutie konkrétneho prospechu pre nejaký subjekt predstavujúci zainteresovanú verejnosť. Práve účastníctvo žalobcu v konaní zabezpečí jeho kvalifikovanú informovanosť ohľadom predĺženia, zmien prieskumného územia, plánovaných prácach v rámci tejto etapy, a následne aj možnosť kvalifikovane namietat' a vyjadrovať sa k nemu. Aj podľa názoru kasačného súdu v rozsudku NSS SR sp. zn. 1Sžk/20/2020 je nepochybné, že zainteresovaná verejnosť sa napr. správnu žalobou nedomáha ochrany svojich subjektívnych práv a právom chránených záujmov, ktoré mali byť rozhodnutím alebo opatrením orgánu verejnej správy porušené alebo priamo dotknuté, ale domáha sa ochrany verejného záujmu v oblasti životného prostredia. Účelom správnej žaloby, resp. účastníctva v konaní zainteresovanej verejnosti preto nie je ochrana práv a právom chránených záujmov konkrétneho subjektu - jednotlivca alebo skupiny osôb v podobe posúdenia zákonnosti rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy, ale ochrana životného prostredia ako celospoločenského verejného záujmu.

50. Čo sa týka námietok žalovaného o rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-531/13 z 11.02.2015, že nejde o skutkovo zhodný prípad, pretože v uvedenej veci ide už o povolenú skúšobnú ťažbu, čo nie je predmetom napadnutého rozhodnutia, ako aj o poukaze na novelu zákona o PVŽP, účinnú od 01.01.2017, ohľadom vrtov, súd nevyhodnotil ako podstatné námietky, ktoré by mohli (spolu či samé osebe) zvrátiť uvedené závery správneho súdu. Ide o tzv. okrajovú argumentáciu, ktorá nijako nevyvracia potrebu aplikovania Aarhuského dohovoru ani vyššie uvedené závery súdov.

51. Pre úplnosť správny súd uvádza, že prvotnými rozhodnutiami krajského súdu v obdobných veciach boli súdne konania zastavované po tom, ako krajský súd zistil, že rozhodnutie správneho orgánu o zrušení prieskumného územia nadobudlo právoplatnosť, čo považoval za dôležitú skutočnosť. Krajský súd teda zastavoval súdne konania z dôvodu, že zrušením prieskumného územia sa stalo bezpredmetným aj rozhodovanie o vylúčení žalobcu z účasti v danom konaní o predĺžení doby platnosti a zmene prieskumného územia, čo malo mať za následok, že odpadol predmet konania. Ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu zaznamenanou v rozhodnutiach so sp. zn. 4Sžk/10/2019 z 05.05.2020, 4Sžk/9/2019 z 05.05.2020, 8Sžk/21/2019 z 16.01.2020, sp. zn. 1Sžk/24/2019 z 27.10.2020 a pod., boli zastavujúce uznesenia krajského súdu zrušené najvyšším súdom z dôvodu, že pre rozhodnutie správneho súdu je v zmysle § 135 ods. 1 SSP rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy, a rozhodnutie o zrušení prieskumného územia, vydané po nadobudnutí právoplatnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného a po podaní správnej žaloby, nepredstavuje takú novú skutočnosť, ktorú by bolo možné považovať za dostatočný dôvod na prelomenie zásady ustanovenej v uvedenom ustanovení. Najvyšší súd uviedol, že verejný záujem v oblasti životného prostredia nemožno obmedziť na okolnosť, že v čase rozhodovania súdom už napadnuté rozhodnutie žalovaného nevyvoláva právne účinky, pretože by sa tým odoprela verejnému záujmu ochrana za obdobie, kedy mohol byť tento verejný záujem porušovaný prípadným nezákonným rozhodnutím a jeho účinkami, a preto aj napriek uvedenému zaviazal krajský súd na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia vo veci samej. Rovnaká je aj rozhodovacia prax ohľadom vylúčenia účastníka zo správneho konania všeobecne, a teda aj keď administratívne konanie vo veci samej už bolo právoplatne ukončené, správnu žalobu ohľadom rozhodnutia o vylúčení účastníka z daného administratívneho konania je potrebné meritórne prejednať (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 10Sžk/14/2019 zo dňa 26.05.2020, sp. zn. 3Sžk/6/2020 zo dňa 15.10.2020, uznesenie NSS SR sp. zn. 2Sžk/32/2019 zo dňa 27.09.2021, sp. zn. 5Sžk/16/2020 zo dňa 30.11.2021). V zmysle uvedeného správny súd skutočnosť, že prieskumné územie Snina bolo neskôr právoplatne zrušené, čo bolo aj súčasťou námietok žalovaného v duplike, nevyhodnotil ako

prekážku pre rozhodnutie o napadnutom rozhodnutí a napadnuté rozhodnutie preskúmal v medziach žalobných bodov a rozhodol vo veci samej tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

52. Napokon dáva správny súd do pozornosti, že najvyšší správny súd v rozsudku NSS SR sp. zn. 1Sžk/20/2020 jednoznačne uviedol, že z ustálenej judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že otázka účasti žalobcu v správnom súdnom konaní vo veci predĺženia doby platnosti prieskumného územia (s čím priamo súvisí aj účasti žalobcu ako občianskeho združenia zameraného na ochranu životného prostredia v správnom konaní) bola jednotne vyriešená v prospech žalobcu.

53. Správny súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a vyhodnotení priebehu administratívneho konania v rámci žalobných bodov uvádza, že napadnuté rozhodnutie ako aj prvostupňové rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo je dôvodom na jeho zrušenie, podľa § 191 ods. 1 písm. c) SSP a vec vrátil žalovanému ako orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie. V novom konaní budú orgány verejnej správy postupovať v súdom naznačenom smere. Právnym názorom, ktorý vyslovil správny súd v zrušujúcom rozsudku, je žalovaný v ďalšom konaní viazaný.

54. O trovách konania rozhodol správny súd podľa § 167 ods. 1 SSP v zmysle zásady úspechu a v konaní úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v celom rozsahu. O výške tejto náhrady rozhodne správny súd podľa § 175 ods. 2 SSP samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník, a to po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

55. Tento rozsudok prijal senát Správneho súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú je možné podať v lehote jedného mesiaca odo dňa jeho doručenia na Správny súd v Bratislave (§ 443 ods. 1 SSP). Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť (§ 443 ods. 5 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť a) označenie napadnutého rozhodnutia, b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (sťažnostné body) a d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 SSP).

Kasačnú sťažnosť môže podať účastník konania a osoba zúčastnená na konaní podľa § 41 ods. 2 SSP, ak bolo rozhodnuté v ich neprospech (§ 442 ods. 1 SSP). Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom v zmysle § 449 ods. 1 SSP. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Povinné zastúpenie advokátom v kasačnom konaní sa nevyžaduje, ak má sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d) SSP, alebo je žalovaným Centrum právnej pomoci.